

(Нови Репортер, 26. 9. 2012)



Такозване велике коалиције нису непознаница на политичким сценама солидног броја европских земаља. То су најчешће савези водећих странака десног и лијевог центра, повремено уобличени и у кризним ситуацијама. Слове за прилично невољна партнерства, којима конзервативне и социјалдемократске партије прибјегавају када немају оптималнија рјешења, односно, када такву варијанту третирају као најмање лошу од свих могућих, а то се обично своди на нестабилне аранжмане са опцијама средње или мале снаге. У новијем периоду, великим коалицијама у више наврата завршавале су постизборне недоумице у германским земљама – Њемачкој и Аустрији. Осим бивше осовине ЦДУ – СПД у Берлину и садашњег тандема СПО – ОВП у Бечу, већ постаје препознатљива комбинација Народне партије за слободу и демократију и Лабуристичке партије у Холандији. У Швајцарској, другачија могућност и не постоји, јер четири странке са највећим бројем гласова, према „магичној формули“, старој више од пола вијека, имају обавезу да подијеле седам ресора у федералној влади, без обзира на евентуалне идеолошке ривалитете.

Међутим, на Балкану ситуације с тим предзнаком не представљају рутину. Чак ни у Грчкој, актуелном пасторчету Европске уније, од које се у посљедњих неколико година очекује да беспоговорно прихвати све диктате Брисела. У 2012. то је подразумијевало и формирање фамозне велике коалиције од „конструктивних“, односно, послушних групација са номиналне деснице и формалне левнице. Али, и у околностима финансијске воде под грлом, такав подухват није протекао глатко, пошто су Нова демократија и ПАСОК тек после других избора у кратком временском размаку пристали да, уз асистенцију знатно мање Демократске левнице, заједно истрпе понижења у режији Ангеле Меркел, Франсоа Оланда, Дејвида Камерона, Кетрин Ештон и Жозеа Мануела Бароза. О мучнини с којом савремени Хелени то чине довољно говори чињеница да је готово идентични натполовични збир мандата у грчком парламенту постојао и након првих овогодишњих избора. Ипак, није постојала политичка воља да се пожури са признавањем сопствене немоћи. За то никада није касно у постмодерним ратовима без оружја, са банкарским андронидима, незаинтересованим за сагу о 300 Спартанаца у Термопилском кланцу.

**База и надградња:** Наравно, браћа Грци, без обзира на темперамент сличан српском, у такве шеме улазе у околностима различитим од данашњег амбијента на постјугословенском простору. Од почетка кризе у еврозони, Босна и Херцеговина, укључујући и Републику Српску, није нарочито често у видном пољу Брисела. То има и своје предности, али и мане, уколико није потпуно профилисан алтернативни спољнополитички правац, као што је у овој фази случај са РС. Јачање веза са Русијом, потврђено споразумом о прекодринском краку „Јужног тока“, јесте апсолутно позитиван процес. Ипак, ради се о недоследној оријентацији Бањалуке, на моменте праћеној потезима који никако нису компатибилни са усмјерењем према Москви. Јер, у оријенталној тактици „добро јутро, чаршијо, на све четири стране“ и даље су највјештији њени креатори са Босфора. Србе је та врста импровизације обично доводила у безваздушни простор, у којем има свега, осим кисеоника.



У овим данима, мало ко између Новог Града и Требиња, у политичким круговима, има времена да баци поглед изнад дрвећа локалних избора ка шуми стратешких одређења. Када је већ тако, важи законитост – ко се не бави узроцима, бавиће се последицама. А у индиректне консеквенце вриједносног лутања, између осталог, може да се уврсти и економска стагнација. Сљедећи корак у том лошем низу јесте све израженије незадовољство широке популације, а уз фрустрирану „базу“ и најагилнија „надградња“, независно од њеног страначког састава, након извјесног времена постаје инфериорна у заштити националних интереса. Какве су могућности да се у Републици Српској предупреди такав неповољан сценарио? Док траје предизборна кампања, као и у првим недјељама после 7. октобра – никакве. За узавреле партијске страсти постоји само црно-бијела техника. Све што измиче инфантилној идеализацији властите страначке физиономије и крајње неселективној сатанизацији конкуренције, а тај анимозитет сада буквално функционише у складу с матрицом „сви против свих“, неће бити у оптицају у било којем изборном штабу у РС најмање још један мјесец.

Тек када се преброје гласачки листићи и када се установи да, по свему судећи, у Републици Српској неће бити политичких опција са разлозима за безрезервну и општу еуфорију, моћи ће се размотрити евентуална прекомпозиција политичке сцене. При томе, не ради се о помјерањима на локалном, већ на републичком нивоу. Различити резултати релевантних странака у РС од општине до општине, а посебно њихова ентитетска сума на партијским дигитронима, биће прије свега репер који ће одредити с

каквом специфичном тежином иоле утицајне партије у Републици дочекују нову подјелу карата за 2013. годину, па и за сезоне које слиједе.

Конкретно, према садашњим контурама расположења грађана РС, уз све специфичности одређених средина, извјесније је да идемо према редефинисаном статусу кво, него ка тријумфу власти или васкрснућу опозиције, уколико резултате предстојећих локалних избора посматрамо кроз параметре републичког статуса овдашњих странака. Још одређеније – и даље важи запажања из исте ове рубрике у „Новом Репортеру“ с почетка љета. Дакле, СНСД-у јесте пао рејтинг у Бањалуци, али и даље не толико да је изгуби, као што су и позиције СДС-а у Бијељини и Добоју ослабљене, али не у тој мјери да се у тим градовима назире нова владајућа структура. Стварна неизвјесност надвила се над Требињем, док је у Источном Сарајеву, због подјеле на шест општина, компликовано склопити фрагменте, мада је вјероватније да ће цјелина бити склонија блоку Младена Босића, него коалицији Милорада Додика. Опет, Приједор још није спреман да падне у крило ни једној, ни другој главној партији у тим савезима, јер кључна улога ДНС-а у тој општини и даље није упитна.

**Без наглих скокова:** Није спорно, у завршници предизборне кампање колективно стање свијести на поменутих котима може да превагне у супротним смјеровима од означених. Нема закованих позиција, које не би било могуће помакнути из лежишта више хипотетичком, него реалном инвентивношћу, мада понајприје – гафовима политичких противника. Али, једно је сигурно – на локалним изборима продубиће се статистички јаз између СНСД-а и СДС-а, с једне стране, и осталих партија у РС, на другом полу, мада не таквим интензитетом да ће се моћи говорити о чистом двопартијском систему. Разлог за очекивање таквог тренда првенствено лежи у строжијим изборним прописима који регулишу кандидатуре за функције начелника општина и градоначелника у РС. Нови услови су, у односу на раније изборе, знатно смањили број играча на том дијелу терена, тако да су једино СДС и СНСД успјели да буду присутни у свим локалним заједницама у РС са својим кандидатима. Са изузетком ДНС-а и њихове лукаве и прилично циљане селекције петнаестак општина, као и НДС-а и сличног резона, али на осјетно мањем узорку, готово нико није покушавао да кроз квантитет дође до квалитетног резултата у тој изборној дисциплини, укључујући ПДП, ДП, СП, поново интегрисане радикале и фанатично посвађане напредњаке.

## Мали пут до велике коалиције

Пише: Саша Бижић  
понедељак, 01 октобар 2012 20:39

---

